

Motion till riksdagen 2018/19:1766

av **Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S)**

Anställda som äger

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en successiv och metodisk översyn av regler för att underlätta för anställda att ta över verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige står inför en stor ägar- och generationsskifte, som berör runt 47 000 företag, med totalt 310 000 anställda. Hur väl Sverige möter denna utmaning kommer att vara avgörande för landsbygdens och småstädernas överlevnad och för många svenska företags framgång under kommande år.

Den socialdemokratiskledda regeringen genomförde viktiga reformer för att hela Sverige ska leva. Utstationeringen av statliga myndigheter var en av de viktiga reformerna för att skapa arbetstillfällen utanför storstäderna. Men än behövs det flertal åtgärder för att den rödgröna regeringens ambitioner ska få större effekt. En av dessa åtgärder bör vara att underlätta för anställda att ta över verksamhet som till exempel på grund av generationsskifte riskerar att köpas av utländska investerare eller avvecklas.

Landsbygden har, som en konsekvens av strukturomvandlingen i näringslivet, under flera år dränerats på medborgare och arbetstillfällen. Urbaniseringen i Sverige pågår i en snabbare takt än i andra länder. När företagen och arbetskraft försvinner får det stora konsekvenser för hela orten. Övriga företag som vill stanna kvar och växa får svårare att

attrahera kvalificerad arbetskraft. Idag vittnar 30% av stora och medelstora företagen på landsbygden att de har svårt att rekrytera lämplig arbetskraft. Även viktiga samhällsfunktioner som skolor, sjukvård och dagligvaruhandeln försvinner som en konsekvens av att färre arbetar och betalar skatt.

Ett viktigt steg mot ökad stabilitet och långsiktigt värdeskapande i näringslivet är att förändra ägarstrukturen. Det finns många exempel på regioner som klarade finanskrisen 2008 mycket bra och gemensamt för dessa regioner är ett starkt kooperativ ägande av näringsliv och banker. Det kooperativa ägandet strävar efter ett långsiktigt värdeskapande, har sociala mål och återinvesterar alltid vinsten. En stor del löntagarägda företag och ömsesidiga (kundägda) företag hör också till bilden av regioner med ett näringsliv som har långsiktiga mål.

Under våren 2018 beslutade riksdagen om den nya lagen om ekonomiska föreningar. Denna lagstiftning har stor betydelse för det kooperativa företagandet men den räcker inte.

Idag är det nästintill omöjligt för anställda att ta över företag i Sverige, något som är avsevärt enklare i jämförbara länder. Redan på idéstadiet stöter anställda som tillsammans vill ta över en verksamhet på svårigheter med hindrande regler och skatter och ett bankväsende som har stora kunskapsbrister gällande ekonomiska föreningar.

För att undanröja hindren och möjliggöra för anställda att ta över verksamhet behövs en successiv och metodisk översyn av regler på en rad olika områden. Detta skulle underlätta det stora generationsskiftet som Sveriges företag står inför och bidra till att minska klyftan mellan stad och land. Anställda som ägare kan även ses som ett av flera verktyg för att åstadkomma ett svenskt hållbart värdeskapande inom ramen för Agenda 2030.

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Ingemar Nilsson (S)

Kristina Nilsson (S)

Teresa Carvalho (S)

Eva Lindh (S)

Hanna Westerén (S)

Johan Andersson (S)

Peter Persson (S)

